Pogled naprej

Kdo in zakaj nam bo vladal

Januar je čas, ko pregledamo minula dejanja, statistične kazalce in ko jasnovidci megleno napovedujejo prihodnost, januar pa je gotovo čas, ko je še vse zaželeno pred nami in oddaljena prihodnost bolj na dosegu roke. Toda nekatera odkritja imamo tako pred nosom, da lahko s precejšnjo gotovostjo trdimo, da jih bomo v kratkem dosegli.

Če bi v srednjem veku predložili svoje načrte o airbusu pristojnim izvrševalcem oblasti, bi se v najkrajšem času zvijali v plamenih – toda zgodovina uči, da ni dobro razglašati nekaj za popolnoma nemogoče, temveč je dobro dodati ohlapnejši izraz: »s sodobno tehniko« za zdaj nemogoče. Izdelava kristalne lobanje, denimo. Ali teleport. Za oboje bi lahko trdili, da bi morda, nekoč ... nemara ... lahko ... Kaj pa privlačno potovanje v času, vrhunec Einsteinovega uvida? Kaj je tisto, kar nas čaka prav blizu, ne glede na naša zdajšnja zgražanja ali dileme, za prvim ovinkom?

Turizem: splošna uporaba dvoživkastih plovil, poleti v vesolje, revnejše države se bodo preusmerile v ohranitev okolja, da bodo turisti za mastne denarje (recimo temu denar) uživali v neokrnjeni naravi.

Medicinska odkritja: smrtni udarec virusu HIV, pojav novih kug, gojitev avtotransplantantov, ki jih telo ne bo zavrnilo in ne bodo zgolj tkiva, ampak tudi že izoblikovani udi, invalidov ne bo več, možna bo tudi presaditev glave, čeprav tega ne bo nihče potreboval. Dokončno bodo premagane debelost, plešavost in kakršnekoli zunanje pomanjkljivosti. Zaradi dolgega življenja bo reprodukcija strogo nadzorovana, vendar bo pripravljena »zaloga« potomcev za morebitno nepričakovano katastrofo, premagan bo rak in s tem delno omogočena nesmrtnost in regeneracija, dokončan bo projekt genoma (sekvenčne analize celotne človeške DNA), učinkovita genetska terapija bo izničila okvarjene gene, ustvarjena bo umetna maternica, na voljo po želji in sposobnostih bogatejšega sloja.

Kultura: kljub bolj črnim napovedim bodo nastajale etnične integracije, mešanice več kultur. Pojav ne bo splošen, ker miselnosti vseh ne bo mogoče spremeniti, še bolj se bodo širila tudi čustva ksenofobije, rasizma. Patriotizem bo rodil mnogo totalitarnih, zaprtih socialnih sistemov, vendar bodo stiske in razosebljenost kar kričale po novih umetniških stvaritvah in oblikah izpovedi z uporabo vseh na novo nastalih medijev, ki bodo na voljo.

Države, politika, vojne: države tretjega sveta bodo še naprej ostale to, kar so. Dovoljen jim bo le zmeren napredek pod budnim očesom naprednejših. Vojne in lakota bodo sramotno zaznamovale pečat človeške temne plati. Vojne razvitejših bodo potekale še bolj pritajeno kot sedaj, vohuni bodo ljudje s prirejenimi vohljaškimi vsadki in kamikazno filozofijo, skratka, brezupen razvoj.

Ekologija: prav nič se ne bo okrepila ozaveščenost! Dokler človeka kaj konkretno ne udari po nosu, se bo slepil, onesnaževal in izkoriščal planet. Toda v nejasno opredeljenih prihodnjih rodovih, ki bodo zdaj stopili na prizorišče, bo končno zavladal preplah. Ali bo prepozno, je za zdaj odvisno zgolj od stališča črnogledosti ali optimizma. Ljudje ne bomo čisto nemočni: morda bomo vzgojili nove organizme, ki bodo žrli navlako, plastiko in podobno ter izločali za naravo sprejemljivejše odpadne snovi. Morda bodo šli lepi denarci za pošiljke radioaktivnih odpadkov v vesolje.

Izginotje interneta, računalnikov in podobne navlake: da, točno! Ta stran bo v kratkem povsem odveč. Če že ne bo odveč kar dotični papir. Čipi, škatle, antene se krčijo na mikro velikosti, povsem vstavljive v človeško telo. Problem zavrnitve vsadka bo odpravila medicina. Komunikacija, ki se bo razvijala v vsesplošnem svetovnem obsegu, bo obsedla ljudi. Zato bo potreba po enem jeziku še večja. Dokler seveda ne bo mogoča nebesedna komunikacija, ki se bo preselila neposredno v nevrone, živčne celice. Misli bodo dobile krila, tatovi daljše prste, toda te bomo iztrebili. Lastne datoteke, spominske fotografije, kratke filmčke in podobno boste nosili s seboj. Kjerkoli boste na naši obli, vas bodo našli (satelitski?) sistemi in tudi vaši šefi.

Kriminal: bo povsem zatrt s sodobnimi nadzornimi sistemi. Veliki brat bo nenehno opazoval. Cena za našo sorazmerno varnost bo astronomska.

Vesolje: kljub preteklim polomijam, ki so jim sledile denarne težave, ostaja še precej neodkritega. Denar pa se bo že našel. Našli bodo prve bakterije, ki živijo v vesolju, slavil bo ves svet, toda hkrati se bo pojavila panika in strah pred razvitejšimi bitji. Pozneje bo seveda zunajzemeljska kolonizacija nekaj samoumevnega.

Ženske, moški: pojavila se bo določena brezspolnost, hedonizem pri spolnih užitkih se bo razmahnil prek komunikacijskih mrež, spreminjanje identitete in spola bo potekalo povsem zlahka, z lažjimi birokratskimi zapleti (strog reprodukcijski zakon!), enakopravnost in emancipacija bosta postala pojma absurda in nepotrebna.

Irena Jakopanec

Foto Reuters

Projekt DotComGuy

Dallas – Nekdanji računalničar iz Dallasa Mitch Madox se je odločil za zanimiv poskus. Do leta 2001 bo namreč živel zaprt v hiši, stik z zunanjim svetom pa bo imel le s pomočjo interneta. Na različnih spletnih straneh bo naročal hrano, pohištvo in obleke, posebne kamere pa bodo 24 ur snemale njegovo življenje. Mitch, ki je sebe poimenoval DotComGuy in ustanovil podjetje DotComGuy Inc., bo lahko sprejemal obiske, sam pa ne bo smel iti dlje od vrta za hišo. Podobni poskusi so v preteklosti sicer že potekali, vendar si je DotComGuy zadal doslej najtežji cilj. Med drugim je ameriški televizijski program Good Morning America lani pripravil prispevek o dveh prebivalcih New Yorka, ki sta v hiši s pomočjo interneta preživela teden dni. ***Reuters***

Kiber Jugoslavija

Resničnost in fikcija

Devetega septembra lani se je zgodilo rojstvo nove države v internetu – Cyber Yugoslavie na naslovu *www.juga.com*. Državljan kiberjugoslavije (CY) lahko postane vsakdo, razen tistih, ki so na seznamu nezaželenih oseb. Za pridobitev potnega lista mora vsak državljan postati minister, ministrstva pa so različna – od ministra za gibanice do ministra za kavarniško filozofijo, slabe filme, kokakolo ... Ko bo imela država več kot pet milijonov državljanov, bo zahtevala članstvo v Združenih narodih in 20 kvadratnih metrov ozemlja, na katerem bo postavljen strežnik. Idejni oče te navidezne države je Zoran Bačić, nekdanji dramaturg, ki živi in dela v Amsterdamu kot računalniški programer.

Od kod zamisel za projekt CY?

Zamisli pravzaprav ni. To je zgrešena tema. V epskem okolju ni zamisli zunaj konteksta. CY je epopeja, kot sta Gilgameš ali Kraljevič Marko. Epopeja (če hočemo, da se rima, kot se vsaka epopeji mora) je navadno zamišljena za ohranitev izročila. Poduk epopeje je ponavadi, da je bolje vzeti kakšno krajšo, manj zateženo knjigo. Ko so Johna Forda ob njegovem filmu Poštna kočija (1939) vprašali, kaj je glavno sporočilo filma, je dejal: »Če imam sporočilo, ga pošljem po telegrafu in za to ne delam filma.«

Vi ste v Amsterdamu, država v internetu, kje so računalniški diski z vsebino?

Natančne koordinate so: levo od nas je *jlgate.intouch.net* (212.19.192.14), desno (če gledate od tam) je *aten 103.gigabone.intouch.net* (212.19.192.162), zgoraj je *ams-ixr-01.carrier.net* (193.148.15.58), spodaj pa ni nikogar.

Zakaj ste za dan ustanovitve nove Jugoslavije izbrali prav 9. 9. 1999?

Za to obstaja pet temeljnih metafizičnih razlogov, toda jaz sem prve štiri pozabil. Petega sem si zapomnil, saj so ga našli pri kopanju parcele blizu Tučepov. Na neki ploščici je bilo na drobno vrezano »041-danes sem v Zagrebu«, na drugi pa »za tistega, ki hoče ustanoviti CY, je najbolje, da za datum ustanovitve vzame 9. 9. 99, saj ga ne bo pozabil, ker je številka preprosta in deljiva s tri«. Tretja ploščica, ki zaokroža triptih, ima naslednjo mistično aporijo: »Pozdrav iz Tučepov.« Tu je pomembno vedeti, da so ploščice iz stranišča na nekdanji avtobusni postaji in da jih je močno obgrizel zob časa.

Na čem temeljita teorija in politična ureditev države?

Na zaupanju.

Propagirate zelo liberalno državo brez voditelja, v kateri je vse relativno.

Na začetku je bil v teoriji tudi komunizem tak, pa se je slabo končalo. Na začetku je bilo tudi krščanstvo tako. Na začetku je bil tak tudi kapitalizem. Na začetku so bile take tudi same besede. In jutro in jesen in barve in glasba ... Na začetku sta obstajali samo dve neikonični umetnosti – algebra in glasba, potem pa smo vsi začeli glasovati ZA ali PROTI, ne da bi razumeli, da v obeh primerih glasujemo ZA. In na koncu se je pojavila televizija. Potem smo začeli katodni cevi verjeti bolj kot lastnemu bratu, materi, prijatelju ali komisiji. Potem smo se tudi sami spremenili v katodno cev in zdaj sami sebe oddajamo. Vedno oddajanje. Nikoli sprejem.

Ali vas že kdo v svetu priznava kot državo?

V tem trenutku nas kot državo zanesljivo priznava nekaj več kot osem tisoč ljudi. Koliko je tistih, ki nas nezanesljivo priznavajo, ne vemo natančno. Zame je to dovolj. Zlasti če upoštevamo, da nismo obljubili ničesar, razen morda tega, da strežnik včasih ne bo deloval. Zahtevali pa smo veliko. Zahtevali smo zaupanje v druge.

Se glede na to, kar se je zgodilo s prejšnjimi Jugoslavijami, ne bojite zloma, zlasti zato, ker so lahko vsi državljani republik nekdanje Jugoslavije tudi vaši državljani?

Člani so lahko tudi vsi državljani nekdanje Velike Britanije. In vidite, kaj se je zgodilo z njo. Pri državljanih z ozemlja ZR Jugoslavije so največji problem podjetja za dostop v internet. Vsem pravijo, da imajo linije s hitrostjo 2MB/s, dejansko pa povezujejo nekatere linije ISDN ali največ 64K in nihče nima poštenega dostopa do neta. Kot je dejal Platon v svoji kiberdržavi: »Vsaka država, v kateri lahko državljani potegnejo vsaj konstantnih 5K/sec, ne more imeti socialnih nemirov. Ljudstvo potrebuje samo kruha, iger in solidnega *providerja*. Pretok podatkov je obratno sorazmeren z nestabilnostjo države ...«

Koliko prijav na dan dobivate za državljanstvo?

Deskarji ne poznajo milosti. Kot da bi jaz lahko letel od tukaj! Mar imam pet rok ali kaj? Plavuti? Na dan prihaja od 400 do 600 prošenj. Večinoma z dobrim rodovnikom in večinoma s podvojenimi ministrskimi poklici, tako da jih potem vračamo, da dopolnijo tisto, česar na seznamu še ni. Pa lepo piše. Ogromne črke. A ne pomaga.

Kako vidite prihodnost CY glede na države, ki dejansko obstajajo?

Ne poznam nobene države, ki bi dejansko obstajala. Države realno ne obstajajo. So umetne tvorbe. Realno obstajajo samo zgodbe. Profesor teorije filma na Fakulteti za dramske umetnosti v Beogradu je takole pojasnil, kaj loči fikcijo od stvarnosti: »Film je umetnost zato, ker je krajši od življenja. Če bi film namesto dveh ur trajal 80 let, preostanek življenja pa na primer deset, potem bi bil film stvarnost, življenje pa fikcija. Fikcijo določa samo trajanje in nič drugega. Drugega parametra ni.« Ali je nekaj fikcija ali ne, določa količina življenja, ki jo tej fikciji podarimo, količina časa, ki ga želimo prebiti v zaporu fikcije.

Kaj boste najprej naredili z dvajsetimi kvadratnimi metri, ko in če jih boste dobili (odvisno od tistih petih milijonov državljanov)?

Najprej si bom postavil vikend. Delam 48 let, pa nisem videl belega dne. Sploh pa, zakaj se opravičujem? Ker kvadratura ni velika (5 x 4 metre v optimalni različici), bo moral biti vikend višji od CK (Centralni komite v Beogradu). Ker bo že tako visok, bo moral biti tudi globoko vkopan. Vsaj 20 minus nadstropij navzdol. Torej, ko bo vse to gotovo in ko mi bodo prinesli ploščice iz Italije, simbolično, kaj ne – morale bodo biti prav take kot tiste legendarne ploščice v Tučepih, da bi se upirale zobu časa – potem bom dal en kvadratni meter (poleg garaže) od teh spodaj, da bo tu stal strežnik. A vse to pravzaprav nima zveze, ker jaz ne vodim CY. Niti nisem posebno pomemben.

Aleksandra Ilić

Stran ureja
Luka Dekleva

Nič posebnega

Luka Dekleva

Čas prednovoletne mrzlice je, hvala bogu, minil. Konec je z vsakodnevnimi opozorili in špekulacijami, kaj vse se lahko zgodi ob prehodu v letošnje leto, konec je zablod, ali je bil to prehod v novo tisočletje, konec je takšnih in drugačnih obračunov z zgodovino, konec je ...

Leto je naokoli, leto, ki se ni bistveno razlikovalo od drugih. Čeprav ni manjkalo dramatičnih zasukov, tudi v informatiki, drži, kot pravijo meteorologi ob vsaki suši, poplavah, zeleni ali »močni« zimi: ni bistvenih razlik v primerjavi z minulimi leti, desetletji, vse je v mejah normale. In res – prodaja računalnikov v svetovnem merilu, denimo, ni narasla, kot so si analitiki predstavljali še pred dvema letoma, internet ni omrežil toliko ljudi, kot bi si želeli trgovci, e-trgovanje je v porastu, a prej pod začrtano mejo, ki bi jo moralo doseči, informatična ozaveščenost večine držav je pod ravnjo, kot bi si želeli državljani (še posebej v Sloveniji), računalniško-spletni svet se skratka ni spremenil, kot je bilo načrtovano. A teh zgrešenih napovedi se nihče ne spominja. Številkam, ki se jim s časovno distanco lahko le smejimo, nihče ne bo pripisal kakšnega velikega pomena; čeprav so bile ob napovedih medijsko lepo pospremljene. Le nekaj primerov, takole, iz »glave«: omrežni računalniki niso zaživeli, pa bi morali že uhuhuu, vsaj pred dvema letoma, internet2 je še v razvojni fazi, pa so ga napovedovali za lani, Microsoft ni izgubil tržnega deleža, čeprav so bile napovedi nadvse črne, elektronske knjige so še v povojih, bitke za takšne in drugačne standarde so celo še srditejše ...

Minulo leto in prehod v novo definitivno ni bil čas za revolucije. Ni bil čas za velike korake in ni bil čas za doseganje velikih ciljev. Bil je čas za stopicanje po poti. Leto je bilo v poslovno-računalniško-spletnem svetu Normalno z veliko začetnico. Če izvzamemo milenijsko histerijo. Sicer pa, kdo se še sploh spomni problema Y2K? Kdo sploh še uporablja računalnike z začetka 80. let?

Vsem napovedim navkljub milenijski hrošč ni naredil škode za anale zgodovine. Sem in tja so banke kakšnemu uporabniku za urico ali dve pripisale stoletne ali tisočletne obresti, odpovedal je kakšen računalnik v videotekah in knjižnicah v tej ali oni državi, kakšna položnica je bila datirana v leto 1900, nekateri računalniški sistemi so se zrušili, pa še danes nihče ne ve zakaj, še manj pa, ali je bilo to zaradi problema Y2K. Še najbolj jezni so bili ljudje, ki jih problem tisočletja, hrošči, računalniki, informatika in podobno sploh ne zanimajo. Najbolj jezni so bili vsi, ki jih vsakdanji dogodki, televizija, radio, dnevniki in časopisi sploh ne zanimajo. Najbolj jezni so bili vsi tisti, ki jim je malo mar, kam, v katero smer in zakaj se sploh vsi ubadajo s tem presnetim hroščem. Najbolj jezni si bodo minulo leto v informatiki zapomnili po hrošču, ki ga ni bilo. Ker niso brali časnikov, gledali dnevnikov, poslušali poročil, skratka bili zaradi kakršnegakoli že razloga odsotni s tega sveta. In so na minulega silvestra stali pred zaprtimi bančnimi vrati, nemimi bankomati, neuspešno pred polnočjo želeli po mobilnem telefonu priklicati najdražje in sočno kleli.

Ljudje smo pač taki, da si praviloma najbolj zapomnimo tisto, kar pride na koncu. Niti med letom niti na koncu leta pa ni bilo nič presenetljivega. Vsaj zvedeli nismo, da bi bilo.

Foto EPA

Jobs oznanja spremembe

San Francisco – Steve Jobs (na fotografiji), soustanovitelj računalniškega podjetja Apple in direktor filmskega studia Pixar, je na tradicionalnem sejmu MacWorld razveselil »jabolčne vernike«. V govoru ob otvoritvi je med drugim dejal, da ni več začasni ampak novi redni generalni direktor podjetja – ob prevzemu pred leti so ga mnogi posmehljivo imenovali kar stečajni upravitelj Appla –, ki sta ga leta 1976 zasnovala s Stevenom Woziakom. Drugič, oznanil je povsem nov operacijski sistem MacOS X, ki v veliki meri temelji na Jobsovem minulem projektu Next Step, in tretjič; povedal je, da so film Toy Story 2 naredili povsem digitalno v novem operacijskem sistemu MacOS X. Applu je po desetletju rdečih številk, skorajšnjem propadu, sodelovanju z nekoč najhujšim tekmecem Microsoftom in vnovičnim prihodom Jobsa za krmilo podjetja uspel veliki met – v minulih dveh letih so imeli skoraj dve milijardi dolarjev dobička. ***AFP***

Novosti

Vse o WAP

Na področju mobilne telefonije zadnje mesece v javnosti najbolj odmeva kratica WAP. Brezžični aplikacijski protokol (v prostem prevodu WAP), naj bi spletne povezave prinesel tudi na majhne zaslone žepnih mobilnih telefonov. Z letom 2000 Nokia začenja tudi na našem trgu nekoliko bolj agresivno ponujati model 7110, ki kot prvi serijski mobilnik omogoča tudi deskanje v spletu z uporabo protokola WAP.

Vstopu v internet z nokio 7110 je namenjen poseben meni, v katerem je ob začetku treba nastaviti kar nekaj spremenljivk.

Prvi korak

Še najlažje je vnesti ponudnika internetnih storitev. Za naročnike Mobitela je najbolj primerna vstopna točka mobitel internet na številki 041 181818, saj je pri njej treba plačati le ceno klica (10 tolarjev v cenejši oziroma 20 tolarjev v dražji tarifi). Gre torej za edini brezplačni dostop do interneta pri nas. Zato je javno znano tudi uporabniško ime (mobitel) in geslo (internet). Drugi uporabniki se lahko povežejo v splet preko drugih ponudnikov dostopa do interneta, pri čemer lahko vpišejo več ponudnikov in se nato med potovanjem povežejo s tistim, ki je najugodnejši.

Drugi korak

Naslednji korak je že težji. Treba je določiti strežnik WAP, na katerega se bo mobilnik povezal ob vsakem vstopu v internet. Pri tem moramo vpisati številko spletnega mesta, a se zatakne, saj v Sloveniji takšnega javnega strežnika (še) ni. Mi smo se povezali z Nokiinim uvoznikom, podjetjem Teleray, kjer so nam zaupali številko njihovega testnega strežnika. Vsi, ki bi želeli pri nas uporabljati protokol WAP, nimajo velike izbire: ali moledovanje pri tistih, ki v internet preko svojega telefona že vstopajo, ali pa čakanje na pojav strežnikov WAP tudi v Sloveniji.

Tretji korak

Je še težji od prejšnjih. Odkriti je namreč treba spletne strani, ki so prilagojene protokolu WAP, kar sploh ni tako enostavno. Njihov naslov je namreč precej drugačen kot, denimo, osnovni spletni naslov. Rešitev: treba je pobrskati v spletu ali po tujih publikacijah, kako priti do ustreznih spletnih strani. Sicer pa je treba naslov vpisati vnaprej, ga shraniti med zaznamke (bookmarks), z enim od njih pa lahko določimo tudi domačo stran. No, tule Slovenci imamo predstavnika, in sicer celjsko podjetje Inetis, kjer so poskusno postavili WAP spletno stran (*wap.inetis.si*). Kljub vsemu pa ta stran še zdaleč ne ponuja vsega, kar sicer WAP omogoča.

Kaj vse nudi WAP

Najprej in najosnovnejše je listanje po straneh in sprehajanje v globino. Tako, denimo, na osnovni strani izberemo, da želimo pregledati zadnje novice, po (res) kratkotrajnem čakanju dobimo seznam novic, ki jih lahko pregledujemo. Pri slovenskem ponudniku se vidi zgolj zelo kratek naslov novice, ker pa gre za plačljivi novičarski servis, je pogled v vsebino novic nemogoč. Pomnilnik , ki je v nokii 7110, omogoča tudi listanje po zadnjih obiskanih straneh, ne da bi se zaradi tega priključili v omrežje.

Naslednja možnost, ki jo ponuja WAP, je samostojno iskanje po vsebini. Če želimo prebrati vremensko napoved za določen kraj, odtipkamo ime kraja in čez nekaj trenutkov dobimo ustrezne podatke. Podobno lahko preko protokola WAP že listamo po bazi letalskih povezav *Amadeus*, kmalu pa naj bi bilo dosegljivih še več tovrstnih storitev.

Hitrost

Hitrosti pri pridobivanja informacij ne preseže 9600 bitov v sekundi, a je dovolj hitra. V vseh primerih gre večinoma za besedila, redko za manjše slike. Dosedanje izkušnje z uporabo mobilnega interneta (pri Nokii so storitev poimenovali kar MMM – Mobile Media Mode, isto kratico pa pounajo tudi pri Ericssonu in Motoroli) so zelo obetavne, načrti glede razvoja, pa še toliko bolj.

Nečesa pa se ob vsem le moramo zavedati. S tem, ko postane mobilni telefon tudi spletni terminal, se začenjajo pionirske težave, ki jih poznamo iz sveta namiznih računalnikov. Tako se je kar nekajkrat zgodilo, da je vse skupaj »zmrznilo«, da je povezava iz tega ali onega vzroka včasih odpovedala ... In še nekaj pomembnega – med 'mobideskanjem' pozabiš na čas. Ponudnikom mobilnih storitev bo to všeč, uporabnikom manj; dokler se cene podatkovnega prenosa ne bodo drastično znižale.

Boštjan Okorn

Christmas.com

Nakupovalna mrzlica v spletu je letos po pričakovanjih v Evropi dosegla vrhunec. Najbolj prodajani izdelki v internetu so bile knjige, cedeji, video kasete, programi, zabavna elektronika, letalske vozovnice ...

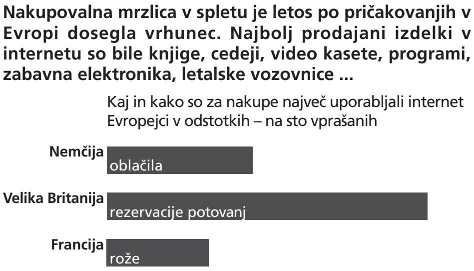

DELO Vir: Reuters

Clintonov projekt

Internet za vse

»Toliko, kolikor je telefonskih priključkov v Ameriki, mora biti dostopov v internet. Osebno se bom zavzel, da bo internet postal vsakdanjost ne le mladih, ampak tudi starejših Američanov. Internet je za nas vse nujen in stik s prihodnostjo. Da bi čimprej dosegli ta cilj, sem vladi predal dokument – nacionalno strategijo za razširitev svetovnega spleta v rekordnem času med državljane. Tudi med revne in priseljence. Vse!« je nedavno dejal predsednik Združenih držav Amerike Bill Clinton.

Da bo podkrepil svoje besede, bo ameriški predsednik spomladi že tretjič v predsedniškem mandatu obiskal tako imenovane »tretje« kraje, ki sta jih obšla tehnološki in gospodarski razvoj. To so predvsem južne države ZDA in okolja s pretežno temnopoltim in hispanskim prebivalstvom.

Nedavna raziskava ameriškega ministrstva za trgovino je pokazala, da ima osebni računalnik s priključkom v svetovni splet več kot 60 odstotkov gospodinjstev z letnim prihodkom 15 milijonov tolarjev (75.000 dolarjev) in manj kot deset odstotkov tistih gospodinjstev z letnim prihodkom 500 tisoč tolarjev (25.000 dolarjev) in manj. Več kot očitno se je pokazala razlika med belopoltim prebivalstvom in drugimi, med mestnim in vaškim, med bogatimi in revnimi. Kar je seveda zbodlo Clintona. Najbolj pa gre s tem »na roko« svojemu podpredsedniku Alu Goru, ki bo prihodnje leto kandidiral za njegovega naslednika, že pred leti pa se je prav Gore med prvimi politiki zavzemal za večjo razširjenost interneta med prebivalstvom.

Na konferenci v Washingtonu, kjer je imel Clinton glavno besedo, se je trlo pomembnežev iz sveta računalništva in interneta. Predvsem njim so bili pozivi za pomoč Američanom brez interneta tudi namenjeni. Predsednik telefonskega giganta AT&T Michael Armstrong je med drugim dejal: »Pravica do računalnika z internetom bi morala biti danes enakovredna pravici do znanja angleščine pred sto leti, ko so se priseljenci po ameriških šolah brezplačno učili jezika. Za vzgled bi nam morala biti tudi poteza ameriške vlade, ko je omogočila vsem ameriškim veteranom druge svetovne vojne, da so po prihodu z bojišč lahko hodili v šolo in dokončali kolidže. Enako bi moralo biti z internetom.«

Prvi korak je že bil storjen. Naredila ga je industrija. Lani poleti sta America Online, največji ponudnik spletnih storitev v ZDA, in korejsko podjetje e-Machines podpisala pogodbo, po kateri ima lahko vsak Američan svoj računalnik. Gre za to, da bo vsak nov naročnik AOL, ki bo podpisal triletno pogodbo, dobil tudi osebni računalnik za mesečno odplačilo 20 dolarjev. In kot smo v *Delu* že pisali, so se zganili tudi v Veliki Britaniji. Imajo brezplačen dostop do interneta, zdaj pa vlada Tonyja Blaira obljublja, da bodo računalniki in internet po ameriškem vzoru dostopni vsem revnejšim družinam. Britanske družine, ki si ne morejo privoščiti nakupa računalnika, ga bodo lahko po nizki ceni najele.

Internet je množični medij, pri katerem število uporabnikov raste eksponencialno – potreboval je le tri leta, da je dosegel toliko uporabnikov, kolikor jih je televizija nabirala trinajst let, radio pa petintrideset let. V svetu naj bi bilo že več kot 200 milijonov rednih uporabnikov spleta, v Sloveniji pa 300 tisoč, kar je 20,6 odstotka slovenske populacije, stare nad 14 let.

Kdaj bo slovenska vlada dobila v obravnavo predlog za pospešeno uvajanje interneta v šole, knjižnice, manj razvita naselja, manjša podjetja in ne nazadnje slabše situiranim družinam, ki si ne morejo privoščiti niti osebnega računalnika, kaj šele interneta? ***A. K.***

Priznanja in graje

O izdelkih in dogodkih leta '99

Računalniška družba Oracle Corporation (*www.oracle.com*), vodilna pri elektronskem poslovanju, je nedavno naznanila, da je revija Information Week za izdelek leta 1999 izbrala podatkovno zbirko Oracle8i kot enega izmed izdelkov, ki omogočajo vrsto poslovnih procesov v internetu.

Kot so sporočili iz družbe Oracle, je zbirka Oracle8i po prodaji presegla vse prejšnje Oraclove podatkovne zbirke, saj jo je kupilo že več kot 10.000 podjetij, poleg tega pa je bilo z Oraclove tehnološke mreže prenesenih več kot 300.000 brezplačnih preizkusnih izvodov. »Podatkovne zbirke igrajo glavno vlogo v infrastrukturi elektronskega poslovanja in trgovanja,« je dejal John Foley, glavni urednik revije Information Week (*www.informationweek.com*). »Zato je Oracle8i ključna platforma za veliko podjetij.« Mark Jarvis, višji podpredsednik svetovnega trženja pri Oraclu, pa je dejal: »Ko smo načrtovali Oracle8i kot prvo podatkovno zbirko za medmrežno računalništvo, smo mu dodali več kot le Oraclovo vsem znano zmogljivost, skalabilnost in zanesljivost. Njegova odlika je tudi napredna spletna večopravilnost, ki je močno spremenila ravnanje s podatki. Rezultat tega je, da je Oracle8i izredno priljubljena izbira za spletne strani, trgovanje med podjetji in druge oblike elektronskega poslovanja.«

Najpomembnejše izdelke leta 1999 je izbrala uredniška ekipa omenjene revije. Izbrani so bili izdelki, ki so imeli po mnenju urednikov največji vpliv v večini podjetij, predvsem pri elektronskem poslovanju. V reviji so 20. decembra zapisali: »Ti izdelki dokazujejo, da ob koncu leta 1999 res obstajajo orodja in konkurenčne sile, ki bodo v vseh podjetjih uveljavili elektronsko poslovanje. Za podjetja, ki ne bodo prešla na takšno poslovanje, obstaja velika verjetnost, da ne bodo več sledila poslovnemu in tržnemu razvoju.«

»Dolžni« niso ostali niti v znanstvenih krogih, in sicer so ocenili najpomembnejše dogodke minulega leta. Uredništvo ugledne ameriške znanstvene revije *Science* je razglasilo dobitnike posebnih priznanj. Naslov »napaka leta« je dobil neuspeh, ki je 23. septembra lani doletel ameriško samodejno medplanetarno vesoljsko sondo Mars Climate Observer. Sondo so izgubili zaradi neverjetne napake: strokovnjaki so se namreč pozabili dogovoriti o uskladitvi sistemov angleških in metričnih dolžinskih enot in so pomešali milje in kilometre. Rezultat napake je bila izguba sonde.

Pri Nokii, največjem svetovnem izdelovalcu mobilnih telefonov, so razglasili uspešnico leta. Gre za mobilne telefone WAP, ki imajo brezžični aplikacijski protokol za priključitev v internet. Povpraševanje je med božično-novoletnimi prazniki precej preseglo ponudbo, vodilni Nokiini možje pa so za danski finančni časnik *Borsen* povedali, da ne pomnijo, da bi kakšen izdelek vzbudil toliko zanimanja kupcev, kot so telefoni WAP, ki so jih začeli prodajati konec septembra. Iz Nokie, prvega proizvajalca, ki je trgu ponudil mobilne telefone WAP, so še sporočili, da je veliko največjih svetovnih podjetij pri njih naročilo zamenjavo svojih mobilnih telefonov za nove modele WAP, prodajalci pa imajo že čakalne liste za vse, ki želijo kupiti nov model mobilnega telefona. ***L. D.***